

مکاتب و روش های تفسیر قرآن کریم

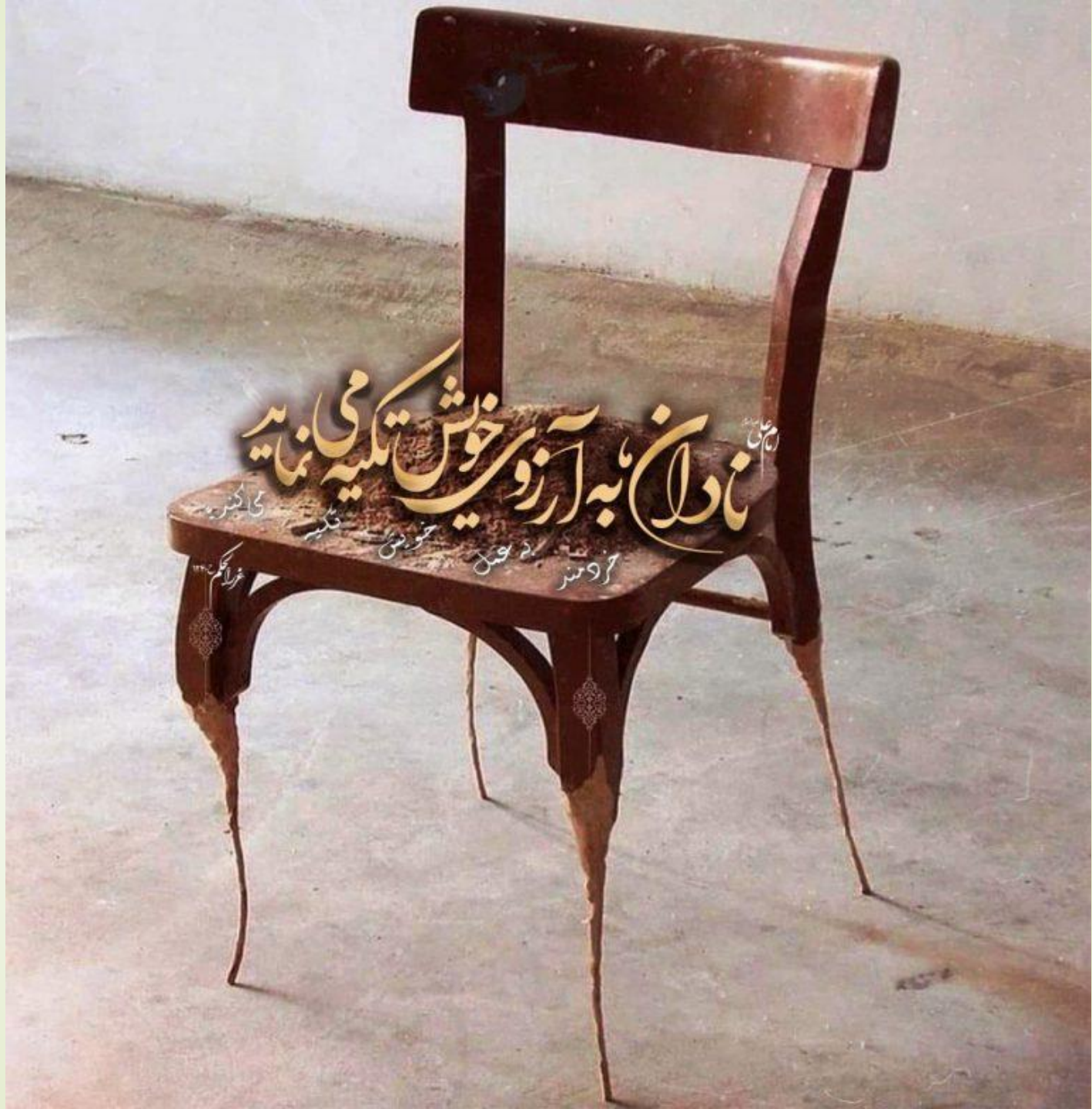
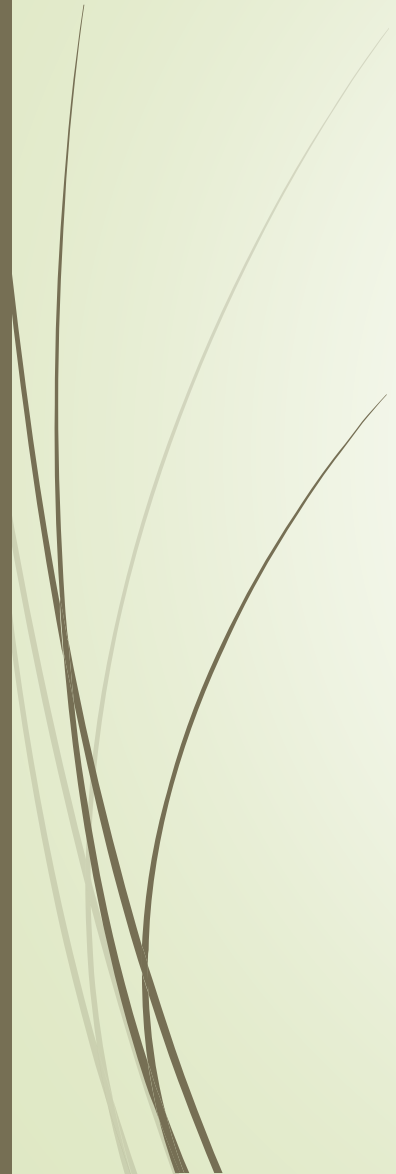
فایل دوم

خلیل عقیلی فرج

Draghili.blog.ir

ناله زار و خوش تکیه می نه به

تفسیر ترتیبی و تفسیر موضوعی قرآن کریم

- **تفسیر ترتیبی:** تفسیر ترتیبی تفسیر قرآن به ترتیب مصحف یا ترتیب نزول است. به عبارت دیگر، «تفسیر ترتیبی» آن است که مفسر بر خلاف تفسیر موضوعی از ابتدای قرآن، آیه به آیه و سوره به سوره به تفسیر می‌پردازد.
- شیوه رایج در تفسیر قرآن از عهد تدوین تفسیر تاکنون تفسیر قرآن به ترتیب مصحف و تدوین قرآن، یعنی از سوره فاتحه تا سوره ناس، آیه به آیه و سوره به سوره، بوده است. به این شیوه از تفسیر تفسیر ترتیبی گویند. نزدیک به همه تفاسیر پیشین، به جز پاره‌ای احکام القرآن‌های شیعی، به همین شیوه به تفسیر پرداخته‌اند.

- **تفسیر موضوعی:** تفسیر موضوعی آن است که آیات مرتبط به هر موضوعی که در قرآن پراکنده‌اند گردآوری و یکجا بررسی شوند تا نظر قرآن درباره آن موضوع و ابعاد آن به دست آید.

- این تفسیر ریشه در زمان رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) دارد، اما اصطلاح تفسیر موضوعی در قرن چهاردهم هجری پدید آمده است. در این شیوه تفسیری، آیات مختلفی که درباره یک موضوع در سراسر قرآن مجید در حوادث و مناسبت‌های گوناگون نازل شده است، جمع‌آوری و جمع‌بندی و از مجموع آنها نظر قرآن درباره آن موضوع و ابعاد آن روشن می‌شود.

• در بیان تفاوت این دو شیوه کلی تفسیر می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

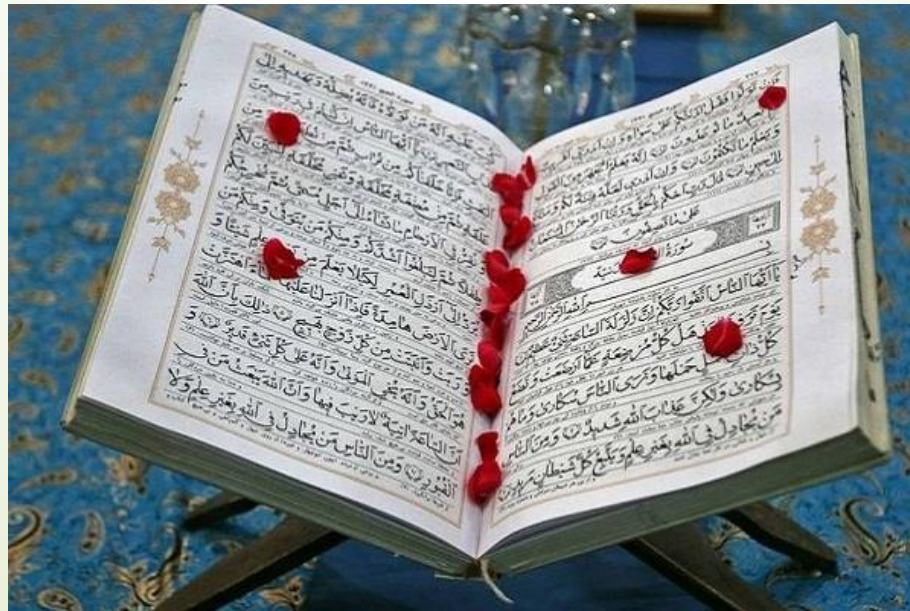
۱- در تفسیر ترتیبی مفسر در مقابل قرآن می نشیند و به ترتیب سوره ها و آیات معارف آن را استنباط و دریافت می کند؛ اما در تفسیر موضوعی مفسر ابتدا به واقعیت زندگی خود می نگرد و نیازهای فکری، اعتقادی، رفتاری، اجتماعی، اقتصادی و... را در جوانب مختلف زندگی احساس و سپس برای برآورده ساختن آنها به قرآن مراجعه و با استنطاق از آن پاسخ آنها را دریافت می کند.

۲- در تفسیر ترتیبی مفسر به تحلیل مفردات و جمله‌های آیات پرداخته، مدلول‌های آنها را استخراج می‌کند؛ اما در تفسیر موضوعی مفسر افزون بر این می‌کوشد از مجموع مدلول‌های جزئی پراکنده در سوره‌ها و پیوند آنها با یکدیگر دیدگاه قرآن را درباره موضوعی خاص به دست آورد.

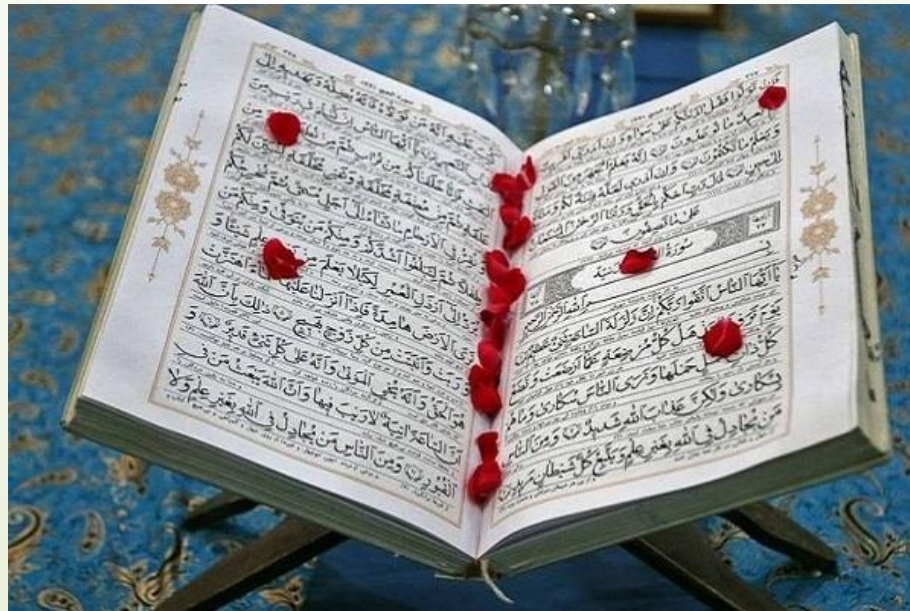
خایل عقیلے فرج * مکاتب و روترا نفسیر قرآن کریم

۳- در تفسیر ترتیبی مفسر معلومات تفسیری فراوانی را - برحسب مقدار قرآنی که به ترتیب تفسیر می‌کند - در حوزه‌های مختلف معرفتی و عملی به دست می‌دهد، در حالی که در تفسیر موضوعی یک اندیشه را به مخاطب ارائه کرده، راه حل‌های گره‌گشایی را برای مشکلات واقعی ارائه می‌دهد.

خایل عقیلے فرج * مکاتب و روٹھانہ تفسیر قرآن کریم

۳- در تفسیر ترتیبی مفسر معلومات تفسیری فراوانی را - برحسب مقدار قرآنی که به ترتیب تفسیر می‌کند - در حوزه‌های مختلف معرفتی و عملی به دست می‌دهد، در حالی که در تفسیر موضوعی یک اندیشه را به مخاطب ارائه کرده، راه حل‌های گره‌گشایی را برای مشکلات واقعی ارائه می‌دهد.

خایل عقیلے فرج * مکاتب و روٹھانہ تفسیر قرآن کریم

۴- انجام یک دوره کامل تفسیر
ترتیبی نیازمند صرف زمان درازی
است که این توفیق برای دانشمندان
انگشت شماری دست داده است؛ اما
این زمان در تفسیر موضوعی کوتاه
شده و هر مفسری به فراخور حال و
فرصت خود به تفسیر یک یا چند
موضوع قرآنی می پردازد.

اللهم صل على محمد
وعلى آله

التماس دعا

